

Извештај комисије за оцену и одбрану докторске дисертације
„Елегијско песништво као *monumentum*:
питање односа римских елегичара према свом делу”
кандидаткиње мср Јоване Д. Раденковић

На седници Наставно-научног већа Филозофског факултета Универзитета у Београду одржаној 21. 9. 2023. године, изабрани смо у Комисију за оцену и одбрану рукописа докторске дисертације „Елегијско песништво као *monumentum*: питање односа римских елегичара према свом делу”, који је поднела кандидаткиња мср Јована Д. Раденковић, докторанд на Одељењу за класичне науке. Након извршеног детаљног прегледа и стручне оцене квалитета ове докторске дисертације, подносимо Већу следећи

И з в е ш т а ј

1. Основни подаци о кандидаткињи и дисертацији

Јована Раденковић рођена је 1991. године у Пожаревцу, где је завршила гимназију као носилац Вукове дипломе, посебне дипломе за постигнуте резултате у области историје и признања *Пожаревачка гимназија*. Учествовала је на XIV такмичењу у беседништву Правног факултета у Београду (2007/08). Дипломирала је 2014. године на Филозофском факултету у Београду, на Одељењу за класичне науке, с просечном оценом 9.40, а након тога, 2015. године, завршила мастер студије с просечном оценом 10.00. Исте године, на истом Одељењу уписала је докторске студије и положила све предвиђене испите с просечном оценом 10.00. Током студирања била је стипендиста Републике Србије и Министарства просвете, науке и технолошког развоја. Добитник је Бранкове награде Матице српске за дипломски рад (2013/14). Радила је као професор латинског језика у Пожаревачкој гимназији (2015–2019). Од 2019. године запослена је као извршни уредник за штампана и дигитална издања у оквиру компаније Klett група Србија. Тренутно је задужена за координацију пројеката свих уџбеника и дидактичких материјала за предмет Историја у оквиру Klett групе.

У досадашњем научном раду Јована Раденковић је објавила

1 монографију (у коауторству)

Мрзим и волим: изабране песме/ Гај Валерије Катул; изабрали, с латинског превели, предговор и коментар написали Гордан Маричић, Јована Раденковић, Београд: Српска књижевна задруга, 2018.

3 рада у домаћем научном часопису (од којих 3 коауторска)

Ненад Ристовић, Јована Раденковић, „Елегија *Ad Lindam* Фрање Елезовића – класицизам са сензибилитетом љубавне поезије свога времена”, *Lucida intervalla* (51) 2022, 255–282.

Јована Раденковић, Гордан Маричић, „Трагови античких интерпретација мита о Аријадни на Меланхолији Милене Павловић Барили”, *Зборник Матице српске за класичне студије* 23 (2021), 199–222.

Јована Раденковић, Гордан Маричић, „Катулова *Песма 51* и Сапфин *Фрагмент 31*: дијалог или расправа”, ЕАП, *God.* 13, Br. 2, Београд 2018, 529–538.

Јована Раденковић, „Проперције и Милан Ракић као *roetae novi*: Раскидање с традицијом и стварање „новог језика с новим осећајем”, *Браничево: часопис за језик и културу* LX (3–4), 2016, 200–233.

1 рад (у коауторству) у међународном тематском зборнику

Гордан Маричић, Јована Раденковић, „*O miselle passer*: Смрт Лезбијиног врапца у четири српска превода”, *Зборник радова у част српског филозофа Богољуба Шијаковића*, Београд, 2021, 40–52.

1 рад у зборнику радова с међународног научног скупа

Jovana Radenković, „*Topoi* of the Roman Love Elegy in Branko Radicevic’s Poetry”, *Glas: Proceedings of the 3rd Regional Student Conference* (Ljubljana, 2018), 75–86.

1 рад у зборнику радова с домаћег научног скупа

Јована Раденковић, „Функционална вишеструкост песничке слике мртвих љубавника у Еурипидовој *Алkestиди*”, *Савремена проучавања језика и књижевности: зборник радова са IX научног скупа младих филолога* (2018), књ. 2, 181–189.

и 1 приказ у домаћем научном часопису

Јована Раденковић, „Изабране елегике Секста Проперција”, приказ књиге, *Зборник Матице српске за књижевност и језик* LXIII (1), 2015, 282–285.

Учествовала је са самосталним саопштењем на

1 међународној научној конференцији

Симпозијум Античка драма, међународни скуп Асоцијације за класичне студије Србије, Београд, 2016. – Саопштење: „Аријадна као *persona dramatis*: Драмски елементи у Овидијевој *Хероиди 10*”

2 регионалне научне конференције

GLAS (Graecae Latinaeque Antiquitatis Studentes), 3rd Regional Conference for Students of Classics, Faculty of Arts, University of Ljubljana, 2017. – Саопштење: „*Topoi* of the Roman Love Elegy in Branko Radicevic’s Poetry”

GLAS (Graecae Latinaeque Antiquitatis Studentes), регионална студентска конференција, Филозофски факултет, Београд, 2015. – Саопштење: „Ране обраде Орфејевог лика у грчкој књижевности и њихова мотивисаност”

и 3 домаће научне конференције

Савремена проучавања језика и књижевности, IX научни скуп младих филолога, Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац, 2017. – Саопштење: „Функционална вишеструкост песничке слике мртвих љубавника у Еурипидовој *Алkestиди*”

STULIKON (Студентска лингвистичка конференција), Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац, 2017. – Саопштење: „Monumenta elegiae latinae: употреба термина *оспомењавања* у римској елегији”

СТУДКОН 3 – Наука и студенти, Филозофски факултет, Ниш, 2017. – Саопштење: „Сликовно приказивање као средство меморијализације у поезији Секста Проперција”.

Пише књижевне приказе (у Српском књижевном листу) и стручне рецензије (за Вулкан издаваштво). Сарађује с културним и научним институцијама (као што су Пројекат TRAME Археолошког института и БиблиоСалон Библиотеке Кучево).

Поред класичних језика, влада енглеским и италијанским језиком.

Докторска дисертација Јоване Раденковић „Елегијско песништво као *monumentum*: питање односа римских елегичара према свом делу” има 361 страницу формата А4, од чега сам текст дисертације запрема 337 страница, а остатак чине списак извора и литературе и пратећи додаци које налаже регулатива Универзитета у Београду. Докторска дисертација Јоване Раденковић садржи све структурне елементе које подразумева оваква врста научног рада. Основни текст, уоквирен Уводом и Закључком, и пропраћен с 620 белешки (од којих су неке по обиму и карактеру самостални екскурси), организован је у 4 главне целине, а свака од њих рашчлањена је на већи број тематских и подтематских целина. Списак грчких и латинских извора (у оригиналу и преводима) садржи 43 јединице, а списак литературе 207 јединица, на више језика. Дисертација садржи и 11 табела, 4 графикана и 16 илустративних ликовних прилога (репродукција уметничких дела и тлоцрта грађевина).

Структура и остала формална обележја завршене дисертације Јоване Раденковић поклапају се с планираном структуром и најављеним моделом истраживања који су изложени приликом одбране предлога теме и давања позитивног мишљења о њеној научној заснованости.

2. Предмет и циљ дисертације

Основни предмет истраживања докторске дисертације Јоване Раденковић јесте однос римских елегичара према сопственом делу у оној мери у којој га детерминише комплексан и широк концепт монумента (лат. *monumentum*) у култури античког Рима. Пошавши од основне индикације уочене у текстовима римске љубавне елегије – да се идеја монумента неретко проналази у вези с начином на који песник гради конструкцију своје поезике – кандидаткиња преиспитује присуство кључних аспеката концепта *monumentum* у делима римских елегичара и предлаже нова читања значаја овог концепта који би он могао имати за поезику појединачних аутора. Корпус текстова који су испитани обухвата елегијско стваралаштво Тибула, Проперција и Овидија, уз извесне специфичности у третманима сваког од њих. У уводу дисертације јасно су предочени кандидаткињини мотиви и оправдања за то што је у анализу уврстила и Овидијева дела, која, строго узевши, нису примери жанра римске љубавне елегије – предмета истраживања ове дисертације.

Основни истраживачки циљ поднете дисертације јесте дефинисање чинилаца на којима почива директни и индиректни проглас римског елегијског песништва за *monumentum*. У ту сврху кандидаткиња предочава многе квалификаторне атрибуте овог појма и издваја оне најважније који подупиру њен полазишни став о концепцији римског елегијског песништва као монумента – као што су: подложност материјалности, везаност

за (одсутног) „појединца”, активна комуникација с јавношћу (опомена и подсећање). Тиме уједно ствара услове да се текст римске елегике испитује из више визура, предочених издвојеним квалификацијама појма *monumentum*, а обједињених компонентом сећања која у извесној мери фигурира у свим издвојеним квалификацијама. Прегледом присуства појмова меморијализације у корпусу римске елегике дисертација има за циљ да покаже како контекст бележења термина *monumentum* и њему семантички сродних термина указује на односе песничког дела према књижевној традицији, актуелним уметничким праксама и друштвено-политичким актуелностима, те њиховим утицајима на само дело и на његовог аутора.

Поливалентно питање о односу аутора према свом делу у визури предложене дисертације премешта се на испитивање текстуалних конструката као носилаца наведених односа, али и на специфичну аналогију песме и ликовних артефаката у процесу оспомењавања. С тим у вези методологија истраживања спроведена у овој дисертацији почива на интердисциплинарном приступу, а кандидаткиња анализира циљана места корпуса из неколико углова посматрања: најпре, сагледавањем филозофских основа елегике поетике које указују на ауторов однос према идеји смрти/нестајања и на потенцијал текстуалних конструката да пониште ту идеју; затим, испитивањем прогласа песме за споменик и значаја књижевних дијалога у формирању оваквих прогласа; најзад, уочавањем аналогије у начину комуникације елегике песме и јавних материјалних споменика.

Повлачењем књижевних паралела у третману песме као монумента између римских елегичара и књижевних стваралаца других жанрова, предложена дисертација, с једне стране, наглашава разлике у ауторском третману песничког дела, док повлачењем паралела између књижевног текста и ликовних и историјских дела, с друге стране, истиче могуће начине на које римски елегичари траже друштвено одобрење и легитимитет за своје стваралаштво.

3. Основне хипотезе од којих се пошло у дисертацији

У докторској дисертацији Јоване Раденковић наводи се да је постојећа литература до сада сагледавала концепт *monumentum* у римској књижевности или искључиво кроз друге жанрове (Mary Jaeger, *Livy's Written Rome*, 1997) или у римском песништву мимо елегике (Nicholas James Geller, *Roman architecture: The idea of the monument in the Roman imagination of the Augustan age*, 2015). Кандидаткиња указује на то да, за разлику од постојећих истраживања, она у својој дисертацији не испитује како текстови римске љубавне елегике доприносе општој монументализацији коју спроводи Октавијан Август у свом делању, већ како њу аутори ових текстова користе за своје поетичке сврхе. Стога, Јована Раденковић полази од хипотезе да аутори елегике жанра полагају много на комуникацијски потенцијал песме – да онај вид комуникације коју читаво друштво види у материјалним споменицима тадашњег времена, елегике песници успевају да препознају у својим стиховима. У претрази одабраних узорака текста и у анализи контекста у којима се бележе одабрани термини меморијализације, открива се значај оних *текстуалних конструката* који носе сећања и реферишу на (своја) ранија књижевна сведочанства. Лик песника – елегике песника који је исказан као аутоконструкт – у свим песничким текстовима овога жанра издваја се као кључна фигура чија је улога да пренесе крајњу поруку текста до публике. Кроз снажно песничко ја, римска елегика ставља у фокус живот појединца о којем се песма испевава и гради илузију читаочевог увида у интимни живот ауторовог аутоконструкта, те тако и границе

фикције и стварности чини неразазнатљивим. Будући да комуницирани садржај монумента ма које врсте најчешће прераста у пример (*exemplum*) који постаје предмет јавног и колективног сећања, у случају садржаја елегичког „споменика” сусрећемо се са песниковим личним „примером”. С тим у вези, текст излази из граница уметничког оквира и претендује да оствари дијалог са стварним контекстом у коме циркулише, а то значи и с постојећим материјалним споменицима, итекако познатим тадашњој публици.

Друга хипотеза од које полази Јована Раденковић у својој докторској дисертацији заснована је на важности *мотива смрти*. Смрт конструкта песника, а потом и смрт конструкта вољене жене у елегичком тексту, у дисертацији је препозната као могућност да се ауторов третман песме испита кроз песнички проглас монумента. У том контексту кандидаткиња испитује однос песме третиране као споменик и конструкта песника као лица које посвећује спомен, а потом и однос песме и конструкта жене, која се у римској елегији најчешће третира као објекат посматрања и носилац феномена „лепог”. У испитивању оних елемената који омогућавају разумевање песме као споменика спрам конструкта песника, дисертација посеже за карактеристичним прогласима песничког споменика какви постоје у традицији античке књижевности ван римске елегије и упоређује контексте њиховог настанка. На тај начин спроведено повлачење књижевних паралела о наведеном третману песме између римских елегичара и књижевних стваралаца других жанрова доноси вредна запажања о разликама у начинима на које аутори третирају своје песничко дело. Овај домен истраживања кандидаткињи је послужио и за преиспитивање функције многобројних (песникових) епитафа унутар песама из корпуса римских елегичара, као и за претпоставку о постојању аналогije између поетике римске љубавне елегије и филозофских поставки из Лукрецијевог свепа.

Трећа хипотеза од које полази докторска дисертација Јоване Раденковић јесте да римска љубавна елегија садржи стилска средства и поступке којима опонаша комуникацију ликовних споменика, чиме аутор дефинише властито дело истичући у први план надигравање два медија – песништва и ликовности. Поредиће технике и структуралне визууре на примеру Проперцијевог песама и на примерима из римске ликовности, кандидаткиња истиче сличности на којима овај аутор гради важну поруку о природи свога дела – он настоји да прикаже надмоћ коју песма има у односу на медије исказивања других грана уметности. У ту сврху, како се закључује, песници посежу за принципом *интермедиијалности* (Martin T. Dinter, “Intermediality in Latin epic – en *video quae sitque audita*”, 2013) кроз који се лако исказују предности књижевног медија наспрам других, а које елегија, неретко, имплементира у себе.

Четврта хипотеза Јоване Раденковић у њеној докторској дисертацији почива на захтевима римских елегичара да њихово дело одобри шира друштвена заједница, због чега ови песници формирају крајња значења својих порука путем *интерсигнификације* (Matthew Roller, “On the Intersignification of Monuments in Augustan Rome”, 2013) – кроз директан и активан дијалог са споменицима Августовог Рима. Предочавање аналогija између уметности коју ствара елегичар и оне коју обнавља, подстиче и негује сам Август, осветљава позицију римске елегије колико у поетолошком, толико и у културолошком и историјском смислу. Претраживање текста ради откривања песникових доказивих алузија на простор реалитета, што предложена дисертација чини, утире пут тези да песник покушава да прибави легитимитет за своје дело, односно да одбрани тему свог стваралаштва, која, таква каква је у римској љубавној елегији, није друштвено пожељна у датом културноисторијском тренутку.

4. Кратак опис садржаја дисертације

Докторска дисертација Јоване Раденковић почиње Уводом (стр. 1–18) у коме се дефинише предмет и оквир истраживања и указује на специфичности семантичког поља које запрема кључни појам *monumentum*, као и на најважније опсервације постојећих истраживања ове теме. Истовремено, предочава се корпус текстова који ће бити предмет анализе, као и методе и приступи који ће се у анализи користити.

У првом поглављу дисертације („Оспомењавање: идејни и језички аспекти појма *monumentum*”, стр. 19–94) објашњен је контекст Августовог времена и простора у коме јача идеја означена појмом *monumentum*, као и опште одлике жанра римске љубавне елегике који управо тада развија свој пуни потенцијал. У овом поглављу кандидаткиња налази умесним да прикаже спектар значења појма *monumentum* кроз сведочанства римских писаца, али и кроз теорије о монументу присутне у новијој литератури. Синтеза свих предочених карактеристика доприноси да се дисертација са општег плана усмери на специфичан случај римске елегике, те да се направи јасна веза у разумевању појма монумента и могућих начина његовог исказивања у римској елегичи. Кандидаткиња приказује резултате испитивања фреквентности термина *meminisse*, *memorare*, *(im)memor* и *monumentum* у корпусу текстова римске елегике на којима се истраживање заснива, користећи табеле и графиконе које прати контекстуална анализа забележених термина оспомењавања и превод сваког од издвојених одломака латинског текста.

Надовезујући се на закључке осветљене у претходним поглављима дисертације, у поглављу које следи („Лукреције и поезика римске елегике: о природи песника и песме”, стр. 95–135) кандидаткиња се ослања на две доминантне компоненте дефинисане кроз испитивање широког значења идеје *monumentum* – постојање физичког, чулно перцептивног објекта као спомена, и проблема нестанка/одсуства/смрти објекта или особе за коју се везује спомен. Због одавно потврђених утицаја Лукрецијевих слика на песничке слике у римској елегичи, и због претпоставке да су поезика римске елегике и филозофска усмерења у Лукрецијевом спеву формирана према истом спољном потицају – слици уништења и нестајања – те да су стога аналогна и њихова стремљења ка проналажењу модалитета претрајавања (какво симболизује и идеја монумента), кандидаткиња разрађује евентуалне везе издвојених квалитета идеје монумента и базичних одредница поезике елегичког жанра како би аргументовала претпоставку о изједначењу песме с монументом. Полазећи од Лукрецијевих поставки, с фокусом на елегике већ издвојене у језичкој анализи из претходног поглавља, кандидаткиња предочава различите модалитете трајања (песничког аутоконструкта и саме песме) које Проперције, Тибул и Овидије приказују у својим стиховима. Тиме обезбеђује основ да оде корак даље и да на Проперцијевом примеру испита утицај хипотеза грчких филозофа природе, присутних у Лукрецијевом делу, на разумевање природе песника и песничког стварања. Нарочито тумачење у том светлу представља кандидаткињина теорија разрађена на примеру Проперцијеве елегике 1.19.

У наредном поглављу („Третман песме за *monumentum* кроз призму књижевних дијалога”, стр. 136–221) истраживање има ослонац у претпоставци да проглас песничког споменика подразумева ауторову веру у меморијалну моћ песничког дела као и његово настојање да концептом своје песничке збирке ту моћ на аутентичне начине докаже. Јована Раденковић задржава фокус испитивања на двама конструктима који репрезентују срж жанра, те наставак своје анализе односа елегичке песме и меморијализације наставља у два правца – ка конструкту песника и ка конструкту жене. Будући да је према раније дефинисаним карактеристикама концепта *monumentum*, он био препознат као

симбол песничких прогласа, попут оних у римској елегији, а какви у античкој књижевности постоје одвајкада, за носећи аспект моћи песме кандидаткиња истиче њено поистовећивање са живим меморијалом. Из тог поистовећивања произлазе бројна питања која траже проматрање, међу којима кандидаткиња нарочито истиче следећа два: која је позиција самог песника према меморијализацији и који елементи песме могу бити њен доказ и модус експликације. Даље закључује да упуштање аутора у подухват истицања посебности свога дела, било оно свесно или не, са собом нужно доноси једну врсту надигравања с претходницима и савременицима. Овим се оправдава идеја дисертације – да се поменута питања истражују управо кроз многоструке дијалоге које елегичар води са другим књижевним ствараоцима. Уз њих, Јована Раденковић отвара и питање могућих дијалога римске елегије с одређеним Платоновим идејама, тј. питање односа аутопоетичких поставки римског елегијског жанра према Платоновим аргументима који су оформили његову критику песништва. У приказивању тих односа кандидаткиња не настоји да укаже на директне везе и непосредан дијалог одабраних стваралаца, већ само на њихове јасне теоријске аналогije и антагонизме.

У првој половини овог поглавља најпре је изведено поређење прогласа песничке бесмртности код Хорација (*Сarm.* 3.30), Проперција (2.25) и Овидија (*Am.* 1.15) при чему је закључено да код све тројице слике нестајања из природе служе као подстицај песникове прокламације о слави и трајању песничког дела. Разлике пак у трима прогласима Јована Раденковић је у дисертацији приказала кроз поређење три различита термина која том приликом ови аутори користе (*crescere, obsistere, vivere*). Будући да је паралела песничког прогласа код ова три песника указала на то да је код све тројице важно реферисање на слику песниковог гроба и последње речи које се том приликом заветују, у наставку анализе кандидаткиња се усредсређује на епитафе имплементиране унутар римске елегије, чиме шири опсег текстова аутора које непосредно испитује, а у анализу директније укључује и Тибула. У закључку првог дела трећег поглавља, дисертација сужава свој фокус на Проперцијево стваралаштво, поклањајући нарочиту пажњу његовом прогласу монумента из елегије 3.2, чиме се прави и логичан прелаз ка другој половини истог поглавља, у којој се испитује однос идеје монумента спрам конструкта жене. Тумачење овог односа на примеру Проперцијевог дела износи у први план мотив идентификован у тексту као *forma*, а Јована Раденковић, пратећи траг овог мотива у Проперцијевој другој књизи елегија, успева да успостави директнију везу структуре овог елегијског дела и мотива чији значењски потенцијал кулминира у елегији 3.2, односно у песниковом прогласу свог дела за спомен на лепоту вољене жене (*monumenta formae*).

Последње поглавље дисертације („Функција визуелне уметности у стварању песничког монумента”, стр. 222–330) карактерише прелаз на сагледавање одношења појма *monumentum* према материјалним артефактима који се одликују ликовним уметничким квалитетима и који као такви потпадају у домен визуелне културе. Будући да истраживање почиње да задире у песничку праксу помињања стварних места, односно објеката из домена материјалне, ликовне и архитектонске културе, са сврхом творења новог значења песме, Јована Раденковић објашњава вредност феномена интермедијалности за наставак свога истраживања. Истраживање у овом поглављу кандидаткиња усредсређује на корпус Проперцијевих песама и приказује како оне случајеве у којима се интермедијалне везе остварују индиректно, тако и оне случајеве у којима се песник бави фигурацијом конструкта вољене, будући да је његов проглас поезије за монумент у највећој мери у спречи с тим конструктом. Истовремено, у ширем сагледавању овога контекста, Јована Раденковић успева да покаже да је овај римски песник био под видним утицајем актуелне експанзије материјалних монумента у Риму.

С тим у вези, утврђује на који начин и у којој мери ликовни елементи и технике обликују садржај римске елегике на Проперцијевом примеру. Кроз прву тематску целину овог поглавља („Ликовна перцепција поезије”), у подтематским целинама нарочито се разрађују случајеви Проперцијевих елегика 2.3, 2.12, 2.26а, 3.3, 2.31, 2.29, 1.3, при чему се за анализу у великом броју користе конкретни ликовни панели сликарства из Помпеја. Друга тематска целина овог поглавља („Римска елегика попут јавног споменика: ризична аналогија?”) заснива се на интерсигнификационом читању Проперцијевих елегика 4.1, 4.6, 2.6, 2.7, 2.32, 2.34, а завршава се ишчитавањем хипотетичког споменика песнику претходнику (конструкт Гала у оквиру прве књиге Проперцијевих елегика), поткрепљеног археолошким материјалом.

У Закључку дисертације (стр. 331–337) начињен је резиме сваке од четири њене главне целине као и завршна општа запажања о обрађеној теми.

5. Остварени резултати и научни допринос дисертације

Докторска дисертација Јоване Раденковић научна је синтеза сложеног методолошког приступа у којој су систематски размотрени појмови меморијализације у корпусу римског елегичког песништва и издвојени илустративни примери појединачних елегика у којима ти појмови указују на принципе формирања поетике овога жанра. Закључци које је кандидаткиња извела из овако конципираног и спроведеног истраживања осветлили су односе песничког дела Тибула, Проперција и Овидија према књижевној традицији, актуелним уметничким праксама, друштвено-политичким актуелностима као и њихове утицаје на сама дела и њихове ауторе. Анализом појединих мотива, доминантних у опусима свих римских елегичара, ово истраживање римске елегике добило је ново усмерење – кандидаткиња је испитала могућност да се поетика римске елегике формирала, макар у извесној мери, аналогно с поставкама актуелне филозофије материјализма опеване код Лукреција, која потенцира управо идеју трајања и одупирања физичким законима какву симболизује монумент. Широка компаративна анализа различитог иступања песничког аутоконструкта у оквиру прогласа бесмртности код Проперција и Овидија спрам Хорацијевог, узетог за параметар, истакла је важне нијансе у одношењу према стваралаштву код двојице римских елегичара, али и описала помак који се у проглашавању песме за споменик дешава у Овидијевој збирци *Tristia*. Кроз испитивање Проперцијевог прогласа песништва за *monumenta formae* дисертација мимогред доноси и нове потврде за актуелне и до краја неразјашњене претпоставке о структури Проперцијевих књига.

Нарочит искорак и научни допринос ове дисертације начињен је доказивањем претпоставке да римска елегика опонаша начин комуникације јавних и ликовних споменика при чему су за анализу коришћени конкретни примерци римских сликарских и архитектонских дела, као и поједини археолошки налази. Тиме је у дисертацији Јоване Раденковић први пут феномен интерсигнификације испитан ван строгих оквира материјалне културе, тачније, на узорку књижевног текста.

6. Закључак

Докторска дисертација „Елегичко песништво као *monumentum*: питање односа римских елегичара према свом делу”, који је поднела кандидаткиња Јована Раденковић, представља оригинално и самостално научно дело у коме су у целости испуњени циљеви

и задаци наведени у одобреној пријави докторске дисертације. Кандидаткиња је показала врло добро познавање научне области и владање методологијом прикупљања, интегрисања, анализе и интерпретирања примарних и секундарних извора и научне литературе. Поднета дисертација испуњава све стандарде и захтеве које Универзитет у Београду ставља пред докторанде.

Стога, Комисија предлаже Наставно-научном већу Филозофског факултета Универзитета у Београду да, усвојивши **позитивно мишљење** изнето у овом Извештају, **одобри** Јовани Раденковић **усмену одбрану** њене докторске дисертације.

У Београду, 28. 9. 2023.

К о м и с и ј а:

др Ненад Ристовић, редовни професор, ментор

др Гордан Маричић, редовни професор

др Дарко Тодоровић, редовни професор

др Ана Петковић, доцент